

Ružbašské žrodelko

štvrtročník

Ročník: I

Číslo: 3

december 2014

Nepredajné

Nech Vás láska stále hreje,
nech Vám nikdy smutno nie je.

V Novom roku nech

Vám zdravie dobre slúži,
nech máte vždy to, po čom Vaše
srdce túži.

Milí čitatelia. Blížia sa vianočné sviatky, tá časť roka, kedy by sme mali viac myslieť jeden na druhého a pohltení ich čarom byť na seba milší. Spomalme, stíšme sa a vnímajme podstatu vianočného obdobia. A keďže aj darčeky sú jeho súčasťou, naša redakcia pre Vás pripravila špeciálne vydanie Ružbašského Žrodelka. Nájdete v ňom opäť novinky z našej malebnej obce, dozviete sa, ako to niekedy počas Vianoc u nás vyzeralo, prinesieme rozhovor s ďalšou našou zaujímavou rodáčkou, tiež informácie zo sveta športu a už tradične obľúbenú súťažnú tajničku, či omalovanku pre najmenších. V kolobehu priprav si teda na chvíľu sadnite, vezmite do rúk tento vianočný špeciál, a hoci aj pri svetle sviečok adventného venca si s nami trošku oddýchnite. A Vy, naši maličky, nezabudnite napísať Ježiškovi.

V mene celej redakcie Vám prajem tradičné, pokojné, ničím nerušené sviatky v kruhu milovaných.

Ivana Krutková

GODY - VIANOCE

Zastavte sa na chvíľu a preneste sa do minulosti. Do čias, keď v domácnostiach neboli mobily, televízory, dokonca ani rádiá. Všetok predvianočný zhon, popretkávaný rôznymi tradíciami, stretnutiami, ale aj mágiou, sa týkal predovšetkým príprav na štedrú večeru. Zimné zvyklosti boli charakterizované predvianočným a vianočným obdobím až do obdobia fašiangov. Zimný čas bol časom vegetatívneho pokoja, nie však útlmom duchovnej kultúry. Mládež sa po celú zimu schádzala na priadkach v kúdeľnej izbe, v ktorej nebolo žiadne pripojenie na WiFi.

Deň na Ondreja (30.novembra) bol zasvätený ľubostným čarom, kedy dievky liali olovo, čím veštili povolanie svojho budúceho manžela, alebo varili pirohy, do ktorých si každá dievka uložila lístok s menom jej vyvoleného. Pirohy vybrali dievky po ich uvarení z hrnca, a ktoré meno si dievka vybrala, ten mal byť jej budúci manžel. Mikuláš (6. decembra) bol charakteristický obchôdzkami masiek, čerta, Mikuláša a anjelov po domácnostiach. Obchôdzka bola spojená s obdarovaním najmenších. Dievky si na Luciu (13. decembra) kládli do krčahov vetvičky ovocných stromov, ktoré mali do Vianoc vykvetnúť. Označenie vetvičiek čiernou

(smrť), červenou (nemanželské diéta), a bielou stužkou (svadba) malo veštiť budúcnosť. V našej obci mal svoju tradíciu aj „Luciový stolček“. Vyrábala sa na Luciu a každý deň do Vianoc bolo treba na ňom niečo urobiť. Musel byť celý z dreva, bez jediného klinca. Ak ten, čo stolček zho-

tovil, sedel na ňom na Štedrý večer v kostole, videl všetky dedinské strigy.

Najbohatším, ale aj najzložitejším obdobím roka boli Vianoce (**Gody**). Samotné Vianoce začínali Štedrým dňom. Každý úkon v tento deň mal svoj osobitný význam. Do domu nesmela ako prvá vstúpiť žena, pretože bola označovaná za nositeľku nečistých síl. Nič sa vtedy nepožičiavalo, ani nesmelo byť požičiavané. Sopkári s betlehemom chodievali po domácnostiach v popoludňajších hodinách.

Veľká pozornosť bola venovaná príprave vianočného stola. Pod stôl sa ukladala slama a kus železného hospodárskeho náradia, čo symbolizovalo pevnosť, zdravie a pospolitosť rodiny. Na stole nesmel chýbať chlieb, pod ktorý sa sypalo zrnó. Nevyhnutný bol cesnak. Slávnostnú atmosféru vianočného stola dopĺňala zažatá svieca. Tradičné vianočné jedlá boli

bombalky s makom, pirohy plnené slivkovým lekvárom poliate maslom, kyslá kapustová polievka s hubami a hrachová polievka. Jedlá z mäsa sa nevarili. Vigília bola pôstnym dňom. Piekli sa sladké koláče z bielej múky, strúčovka posypaná nemletým m

kom (ako Vianočka). Z pripraveného jedla nesmel nikto ochutnať, lebo by dostal po tele strupy (vyrážky). Ako prípitok sa dávala pálenka zo žita. Po štedrej večeri chodievali po domácnostiach vinšovníci.

V deň Božieho narodenia sa už mohlo jesť mäso. Na Božie narodenie sa na návštevu najbližších príbuzných mohlo ísť len vo výnimočných prípadoch. Obdobie od Vianoc po Nový rok bolo obdobím veselí a zábav. Tanečné zábavy sa usporadúvali na Štefana (26.decembra) a na Jána (28.decembra). Cyklus vianočných zvyklostí, kde dominovali obchôdzky po domoch so želaním zdravia, šťastia a dobrej úrody sa uzatváral na sviatok Troch kráľov (6. januára).

Ďakujem veľmi pekne Petrovi Fabisovi, že svedomito viedol kroniku, a že uchoval tieto tradície na papieri.

(MM)

KOMUNÁLNE VOLBY

Tohtoročné volebné obdobie komunálnych volieb do pamäte každého z nás vrylo hlbokú ranu v podobe tragickej smrti skvelého človeka. V poslednom vydaní nášho Žrodelka, keď som písal zoznam kandidátov na poslancov do obecného zastupiteľstva, som ani netušil, že meno môjho kamaráta budem niekedy písať v súvisi s minulým časom. Ing. Peter Budzák bol kandidátom do obecného zastupiteľstva

va, bol skvelým priateľom, bol skvelým otcom, manželom, synom a bratom, bol skvelým kamarátom a bol hlavne jedným z nás Ružbašanov. Tým všetkým však ostane tu medzi nami v podobe spomienok. V mene našej redakcie chcem vyjadriť úprimnú sústrasť celej pozostalej rodine, priateľom a známym. Navždy ostane v našich spomienkach.

Dňa 15. novembra sme mali možnosť opäť prísť k volebným urnám a zvoliť si lepšiu budúcnosť pre našu obec na najbližšie štyri roky. Z celkového

počtu 1075 túto možnosť využilo 649 oprávnených voličov, čo predstavuje 60%-nú účasť. Tí si v priestoroch na úpravu hlasovacích lístkov volili zakrúžkovaním 9 poslancov obecného zastupiteľstva a jedného starostu, ktorý bude reprezentovať našu obec počas volebného obdobia. Ako poslanci dostali našu dôveru:

- Peter Šutor (374 hlasov),
- Milan Urbanec (220 hlasov),
- Stanislav Koval (217 hlasov),
- Ing. Mária Fečíková (209 hlasov),
- Peter Martinek (208 hlasov),
- Vladimír Krupa (207 hlasov),
- Ján Gončár (204 hlasov),
- Pavol Gončár (188 hlasov)
- Ludovít Fabis (180 hlasov).

Spomedzi troch kandidátov na post starostu sme si zvolili **Mgr. Jána Dudjaka**, ktorý získal **345 hlasov**. Ing. Márii Fečíkovej prejavilo dôveru 255 voličov. 37 platných hlasov získal kandidát Peter Čajkovský.

V utorok 9. decembra 2014 sa uskutočnilo ustanovujúce zastupiteľstvo. Na základe Zákona č. 253/1994 bol schválený mesačný plat starostu obce **vo výške 1 631,52 EUR**.

Na našej internetovej stránke www.ruzbasskypramen.sk si môžete pozrieť video zo všetkých zasadnutí obecného zastupiteľstva.

(PM)

AKTIVITY OBCE

V dnešnom svete obce modernizujú obecné rozhlas, väčšinou menia svoj zastaraný drôtový rozhlas za bezdrôtový rozhlas. Jednou z výhod bezdrôtového rozhlasu je, napríklad, že pri hlásení neprebíhajú tzv. presluchy. U drôtového rozhlasu prebieha prenos zvuku po drôte, teda dochádza k miernemu časovému posunu medzi jednotlivými reproduktormi. U bezdrôtového rozhlasu je zvuk u všetkých reproduktorov

v jednom okamihu u každého reproduktora rovnaký. V našej obci sa síce za posledné obdobie obecný rozhlas menil, ale ostal zastaraný - drôtový rozhlas. Táto oprava nás stála takmer 13 500 €.

Oprava miestnych komunikácií v našej obci prebiehala v mesiaci september 2014. Podľa faktúr zverejnených na obecnej stránke sa opravovali cestné komunikácie časti Vagonár, Kráter a časť cintorín. Celková oprava na miestnych komunikáciách stála obecný rozpočet 12 895,80 €.

DOTÁCIE NA ROK 2015

Do konca septembra 2014 si každá organizácia v obci mohla požiadať o dotáciu z obecného rozpočtu. Každý mal rovnakú možnosť o jej požiadanie. Možno si niekto pomyslí, že sa vďaka tejto dotácii ľudia obohatia. **Nikto z nášho občianskeho združenia sa nechce obohatiť na tejto dotácii.** Trávime veľa času pri zbieraní informácií a organizácií našich akcií. Pracujeme na

dobrovoľníckej báze. To, že sa zúčastňujete našich akcií, nás nesmierne teší a posúva nás to ďalej. **ĎAKUJEME** Okrem nášho občianskeho združenia o dotáciu na rok 2015 požiadali tieto organizácie: **Základná škola s materskou školou** vo Vyšných Ružbachoch, **Jednota dôchodcov Slovenska**, **Gréckokatolícka Charita**, **Dobrovoľný hasičský zbor**, **TJ Družstevník**. Je len na poslancoch obecného zastupiteľstva, či tieto žiadosti schvália, alebo nie.

VÝVOJ OBYVATELSTVA

Do spoločenstva obyvateľov vítame:

Sára Mruková
Lara Barčáková
Debora Grančayová
Adam Gábor
Violeta Fialková

V poslednom štvrtroku 2014 nás opustili:

Mária Martineková
Mária Gulašiová
Ing. Peter Budzák
Jozef Krutka

Čeť ich pamiatke a úprimnú sústrasť pozostalým...

Blahoželáme!!!

Jeseň v základnej škole bola na aktivity veľmi bohatá. Žiaci absolvovali exkurziu do Vysokých Tatier, prváci zažili naozajstnú IMATRIKULÁCIU. Bolo zrealizovaných niekoľko aktivít na podporu zdravého stravovania detí. V októbri bol Deň otvorených dverí i exkurzia žiakov školského klubu detí ku rybníkom v Nižných Ružbachoch. V rámci triednických hodín si deti púšťali šarkany. Počasie bolo nádherné, takže sa akcie vydarili. Na Súťaži základných škôl severného Spiša vo vyrezávaní tekvic v NESTVILLE PARKU v Hniezdom obsadili naši žiaci druhé miesto v kategórii najstrašidelnejšia tekvica. Pri príležitosti Mesiaca úcty k starším pripravili žiaci základnej i materskej školy kultúrny program pre svojich starých rodičov. V októbri začali fungovať i krúžky. Nechýbal tradičný zber papiera. Naše volejbalistky

úspešne začali ďalší rok okresnej súťaže.

Dňa 16. 10. 2014 pripravila ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy DEŇ OTVORE-

NÝCH DVERÍ pre rodičov a priaznivcov základnej školy. Priestory školy boli vyzdobené fotografiami a materiálmi z čias otvorenia novej budovy školy pred dvadsiatich rokov. Nechýbal zoznam žiakov a učiteľov z roku 1994/95 doplnený fotografiami a výpismi z kroniky. Pripomenuli sme si kultúrne, športové i vedomostné aktivity našich bývalých žiakov.

Pod vedením p. uč. Silvie Grechovej a Lucie Bohinskej pripravili žiaci druhého stupňa výstavku svojich projektových prác a výstavku ovocia a zeleniny. Pani učiteľka Bohinská vytvorila ERB OBCE VYŠNÉ RUŽBACHY z plodov fazule, hrachu, šošovice, ryže a kávy. Aj učiteľky prvého stupňa so žiakmi vyzdobili priestory „starej“ školy žiackymi prácami a výstavkou plodov.

Vedúca školskej jedálne pripravila ochutnávku zdravej výživy a výrobkov od slovenských dodávateľov pre žiakov i rodičov. Žiaci základnej i materskej školy sa dozvedeli opäť niečo o zdravej výžive.

Priestory celej školy boli otvorené pre verejnosť, rodičia mali možnosť byť súčasťou vyučovacieho procesu svojich detí.

Týmto dňom sme chceli ukázať rodičom nielen prácu ich detí i pedagógov, ale aj priblížiť dvadsiate výročie vzniku plne organizovanej školy vo Vyšných Ružbachoch. Kto sa tejto akcie nezúčastnil, môže ľutovať!

Dňa 22. 10. 2014 nás navštívil kuchár, odborník na zdravú výživu, Michal Šenitko. Podobne ako kuchár Židek, aj on sa ujal práce a v školskej kuchyni celý deň varil. Práca mu išla od ruky. V prezentáciách zdravých jedál má zjavne rutinu. Pripravoval Paellu s rybacím mäsom (niečo ako rizoto s rybami a olivami) a zdravý múčnik Bulgur s ovocím. Chvilku sme síce museli počkať na podávanie obeda, ale čakalo nás úplne nové, neobvyklé menu. Na kombináciu rýb a ryže nie sme zvyknutí, ale všetko je o len zvyku. Múčnik mal u detí úspech, aj keď to boli obilniny s ovocím, medom a maslom. Počas obeda sa kuchár pohyboval medzi žiakmi v jedálni a rozoberali tému zdravej výživy. Niektorí žiaci si pýtali i autogram či spoločnú fotku.

Vyvrcholením dňa bolo vyhodnotenie súťaže o najzaujímavejšiu POTRAVINOVÚ PYRAMÍDU, ktorú vyhodnocoval pozvaný kuchár spolu s vedúcou školskej jedálne. Víťaznou triedou na 1. stupni základnej školy sa stala 3. A a ich Vláčik zdravej výživy. Na druhom stupni vyhrala 7. A trieda s pyramídou zo skutočných potravín. Víťazné triedy si pochutili na torte a ostatní dostali sladkú odmenu.

Vedúca jedálne Božena Bačinská je veľmi spokojná, akcia sa vydarila a obohatila tak náš jedálny lístok i zdravý spôsob stravovania. 12. 11. 2014 sa na našej škole konal už 3. ročník akcie Týždeň vedy a techniky na Slovensku (10.11. – 16.11.2014). Žiaci 2.

stupňa zorganizovali vedecké popoludnie. Týmto spôsobom chceli upozorniť na Týždeň vedy a techniky, ktorý je na Slovensku už tradíciou. Pod dozorom vyučujúcej prakticky predvádzali svojim spolužiakom pokusy z chémie a demonštrovali niektoré fyzikálne javy, ktoré sú princípom činnosti rôznych zariadení. Tento rok prekvapili mladší žiaci, ktorí sa akcie zúčastňovali väčšinou ako pozorovatelia, avšak tentoraz sa aktívne zapojili a viacerí pripravili aj

jednoduché pokusy. Zaujímavé popoludnie, obohatené o nové poznatky získané vlastnou praktickou aktivitou, im ukázalo využitie chémie a fyziky v reálnom živote.

19. novembra 2014 sa v priestoroch CVC Stará Lubovňa konali pre žiakov základných škôl Majstrovstvá okresu v šachu. Súperilo 18 najlepších šachistov, z toho iba 4 dievčatá a 14 chlapcov. Súťažilo sa v troch skupinách v praktickom šachu 2 krát 10 minút. Najlepší dvaja z každej kategórie postúpili do finálovej skupiny o 1. - 6. miesto a ostatní súťažiaci bojovali o umiestnenie. V týchto súbojoch sa vynikajúco prezentoval v

kategorii žiakov Mária Šutor, ktorý reprezentoval ZŠ Vyšné Ružbachy a získal víťazný pohár. Prehral iba jediný zápas. Zúčastnil sa krajského kola súťaže, ktoré sa uskutočnilo 28. novembra 2014 v Humennom, kde získal úžasné 6. miesto.

26. novembra 2014 sa konal Deň boja proti drogám, ktorý sa stal v našej škole už tradíciou. Žiaci mali možnosť vyskúšať si svoju zručnosť v kreatívnych dielnach. V jednotlivých triedach tak vyrábali adventné vence, vianočné pozdravy, vianočné ozdoby, malovali na tričká, vyrábali darčekové taštičky. Žiaci na prvom stupni privítali kamarátov z poľskej družobnej školy vo Wierchomli Wielkej, s ktorými spoločne pracovali na jednotlivých výtvoroch. Úspech mali žabky s očkami i darčekové taštičky.

V druhej časti akcie bola tradičná burza. Žiaci si tak navzájom predávali vlastnoručne vyrobené cukrovinky, výrobky i drobné predmety. Akcia splnila svoj účel. Všetky deti boli zamestnané prácou pri pracovných stoloch a potvrdili tak svoju fantáziu a tvorivosť.

Silvia Budzaková reprezentovala svoju obec dňa 29. novembra na modelingovej súťaži, ktorú organizovala agentúra MISS TVARE EXYNET. Súťaže sa zúčastnilo 64 dievčat a Silvia s najväčším počtom bodov, postúpila do super finále, ktoré sa bude konať v apríli 2015 v našej východnej metropole, v Košiciach. Gratulujeme a držíme palce.

ZO ŽIVOTA MATERSKEJ ŠKOLY

Začiatok školského roka nám trochu nepríjemnil vysoký počet predškolákov, ktorí sa nezместili do jednej triedy. Problém sme sa snažili vyriešiť v rámci možností. Deti v tunajšej materskej škole si jeseň patrične užívali. Krásne slnečné dni využili na vychádzky do prírody so zbieraním plodov jesene. Tie potom použili pri výtvarných prácach a hrách na školskom dvore. Priestory škôlky si vyzdobili v duchu jesene. Nechýbalo ovocie, zelenina, lesné plody či gaštany. Učiteľky pripravili deťom zaujímavé hry na interaktívnej tabuli i v triede. Jeseň je pre deti veľmi zábavná. Nezabudli však ani na starých rodičov. Za pomoci učiteliek pripravili kultúrny program, ktorý odprezentovali v Bielom dome pri príležitosti Úcty k starším.

V našej škole sa vždy niečo deje. Ak chcete byť priebežne informovaní o aktivitách ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy, informácie a fotky z akcií nájdete na www.zsvysneruzbachysl.edupage.org

(Anna Krutková)

BABIČKA ROKA

Mestská i Okresná organizácia Jednoty dôchodcov na Slovensku spolu s mestom Stará Lubovňa pripravili 23.10.2014 krásnu akciu Babička Spiša a Šariša 2014, ktorá sa konala v Dome kultúry v Staréj Lubovni. Súťažilo 12 babičiek. Podmienkou bol vek nad 60 rokov a aspoň jedno vnúča. Babičky nominovali do súťaže miestne organizácie Jednoty dôchodcov na Slovensku z celého kraja. Súťažiaci sa predstavili v troch disciplínach. V módnjej prehliadke, kde predstavili kroj zo svojej obce, predstavením bydliska a mikroregiónu a vo voľnej disciplíne dostali priestor na prezentáciu svojich zručností, či talentu. Stretli sa tam výnimočné ženy, každá si zaslúžila ví-

ťazstvo. Našu dedinku prezentovala babička - Terézia Krutková. Ďakujeme za pekné slová a ukážku nádherných ružbašských tkanín. Porota určila za najbabičku regiónu 84-ročnú Justínu Zachvejovú zo Zdiaru, ktorá bola aj najstaršia babička. Gratulujeme.

AKTIVITY JDS

„Život nemôže byť vždy plný radosť, ale môže byť plný lásky.“

Ani v druhom polroku sa v našej organizácii JDS Vyšné Ružbachy nezaháľalo. Nový šat dostala kaplnka pri cintoríne a kaplnka na Čvinklu. Prechádzkou po našej krásnej prírode sme prišli ku studničke pod Frierľova, ktorá bola značne zanedbaná, a tak sme jej dali tiež nový šat. Urobili sme tu cestu, vyčistili sme ju od bahna, dali sme k nej tabuľu. A keď aj vy pôjdete na prechádzku, napite sa. Nech sa páči. Prechádzali sme sa aj po našom krásnom okrese. Boli sme v Litmanovej na hore Zvir, kde sme načerpali nové sily a krásne myšlienky, na hrade Stará Lubovňa, kde niektorí z nás ešte vôbec neboli a v Košickej ZOO a v botanickej záhrade. Boli sme tiež na nákupoch v Poľskom Nowom Targu. Do budúcnosti chceme naďalej za pomoci obecného úradu zveľaďovať studničky. Touto cestou vyzývame nových dôchodcov, aby sa k nám pripojili a prispeli k dobrej veci svojimi nápadmi a radami.

Ďakujeme.

(Monika Dudzíkova
Predsedníčka JDS)

Milí spoluobčania, v tomto vydaní žrodelka som si pre vás pripravila preklad článku, ktorý vyšiel v júnovom vydaní časopisu *Histoire-Point de vue* vo Francúzsku. Napísala ho najmladšia vnučka Caroliny Zamojskej Anne de Bourbon. Prijemné čítanie.

CAROLINA ZAMOYSKA VOJVODKYŇA DE CASTRO

Spomienky spisovateľky Anne de Bourbon na starú mamu Carolinu Zamoysku, vojvodkyňu de Castro- manželku a matku následníkov trónu Dvoch Sicílii.

Moja stará mama bola vysoká a vždy elegantná dáma so silným poľským prízvukom. S neuveriteľnou ľahkosťou rozprávala siedmimi jazykmi, ale zlostila sa výlučne v poľštine. Narodila sa 22. septembra 1896 v Krakove. Rodičmi neboli nikto iný ako gróf Andrej Zamojski, potomok významnej starovekej poľskej rodiny, a princezná Mária- Carolina de Bourbon. Moja prastará mama bola taktiež moja prastará teta. (Carolinina mama a Carolinina svokra boli sestry pozn. redakcie).

Mala som veľmi šťastné detstvo sprevádzané rôznymi historkami (určite aj prikrášenými) o báloch, recepciách a hlavne polovačkách na vlka v meste Zamosc. Mesto Zamosc bolo založené v XVI. storočí našim predkom Janom Zamojským, ktorý mal prívlastok „človeka, ktorý odmietol byť kráľom“. Carolina sa vydala v roku 1923 vo Vyšných Ružbachoch za svojho bratranca Réniera de Bourbon, vojvodu de Castro, za môjho starého otca. Po svadbe sa spoločne presťahovali na zámok Saint-Sauveur vo Francúzsku. Aj po odchode z rodnej krajiny bola moja stará mama v úzkom spojení so svojimi rodičmi a po ruskej invázii sa im snažila vybaviť cestovné víza. Bola oporou celej rodiny. Bola výnimočným človekom. Keď sme boli malí, tak sme za ňou chodili skoro každý deň. Vždy si pre nás niečo pripravili-

la. Hry, schovávačky, pikniky... Raz dokonca odoslala všetkým na okolí (čo niečo znamenali) krásne pozvánky na narodeninový party. Avšak nenapísala, kto bude oslavovať. V spomínaný deň sa roztvorili dvere a do sály vošla moja stará mama so svojim obľúbeným somárikom. Keby ste videli tie tváre hostí... Stará mama brávala mňa a moju sestru Béatrice každý rok na výlet do Benátok. Tradične si pri Veľkom kanále dala dole rukavičky, aby mohla prstami zapísať na voľného gondoliera. Keď sme sa s ňou prechádzali, tak nám stále vravela, aby sme si predstavovali životné osudy okoloidúcich. Bolo neuveriteľné, akú mala fantáziu. Aj vďaka nej sa teraz venujem písaniu osudov. Ak stretla niekoho sympatickeho, alebo nebudaj hladného, tak neváhala a pozvala ho domov. Ak stretla počas vianočných sviatkov opustených ľudí, tak vždy skončili u nej pri štedrovečernom stole.

Jej extravagantnosť nevyklúčovala zodpovednosť. Keď sa jej manžel stal následníkom trónu Dvoch Sicílii, zodpovedne si plnila svoje úradné povinnosti. K ľuďom bola vždy rovnocenná a priateľská. Vždy nám vštepovala tieto ľudské múdrosti: „Neber ľudí podľa postavenia, ale podľa toho, akí sú!“ a „**Nerob druhým to, to čo nechceš, aby iní robili tebe**“.

Moja stará mama bola silne veriaca, múdra, zábavná, milá, jednoduchá, ale vždy distingvovaná. Proste veľká dáma, akú v dnešnej dobe už len ťažko nájdete. Anne de Bourbon

(Z originálu preložila
Katarína Chapuis Šutorová)

ŠARKANIÁDA

V slnečnú jesennú nedeľu 26. októbra 2014 sa v našej dedinke konala akcia pod názvom ŠARKANIÁDA, ktorej zámerom bolo spestriť toto nedeľné popoludnie

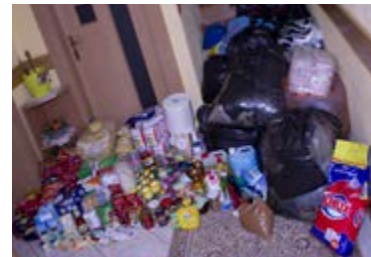
púšťaním vlastnoručne vyrobených šarkanov. Na lúke nad miestnym družstvom sa stretli hlavne rodinky s deťmi z obcí Vyšné Ružbachy, Lacková, a z miest Podolínec a Stará Lubovňa. Na akcii sa tiež zúčastnili skauti 66. zboru Eduarda Korpanaya z obcí Vyšné Ružbachy a Lacková.

Počet zúčastnených bol vyše 70 ľudí, kde najmladší účastník Adamko Valkučák zo Starej Lubovne mal len 2,5 roka. Starosta obce Lacková, Ing. Marek Gallik, oficiálne otvoril tento nultý ročník odovzdaním putovného šarkana do rúk Mgr. Petrovi Martinekovi so slovami: „Už sa teším na

<http://www.ruzbasskypramen.sk/>
(MM)

VIANOČNÁ ZBIERKA PRE ŽAKOVCE

Prvé dva decembrové týždne sa niesli v duchu zbierky pre Žakovce. Táto zbierka sa konala v Potravinách „pod Lažňou“ a v potravinách Večierka, kde sa vyzbieralo neuveriteľných cca

450 Kg a množstvo šiat a hračiek. Dakujeme všetkým, ktorí prispeli na túto zbierku, predovšetkým prevádzkam, kde sme mohli uskutočniť túto akciu. Taktiež chcem poďakovať p. J. Zajacovi a p. P. Martinekovi za odvoz všetkých vecí do Žakoviec.

ďalší ročník u nás v Lackovej, hore nad krížovou cestou“. Vietor síce nefúkal, ale deti, a nielen oni, sa poriadne vyšantili. Radosť a dobrú náladu umocnili súťaže o

najkrajšieho, najvyššie lietajúceho a najdlhšie lietajúceho doma vyrobeného šarkana. Zvolená porota pochtivo chodila pomedzi detí a bodovala ich majstrovské diela. V mene organizátora akcie, Ružbašského prameňa o.z., sa chcem predovšetkým poďakovať všetkým zúčastneným za účasť a rovnako všetkým sponzorom zavečné ceny, ktoré darovali do súťaží. Viac informácií o ďalších akciách nájdete na našej internetovej stránke

Obnova kostola

Dominantou obce Vyšné Ružbachy je nepochybne Rímskokatolícky farský kostol Obetovania Pána, ktorý sa nachádza v strede obce. Odpustová slávnosť sa slávi každý rok začiatkom februára. V tento sviatok sa oslavuje prinesenie Ježiša do chrámu na 40. deň po jeho narodení. V tento deň sa v chrámoch zvyknú posväcovať sviečky, ktoré sa nazývajú hromničky.

Donedávna sa tento sviatok slávil ako mariánsky sviatok, lebo sa vyzdvihovala prvá časť správy sv. Lukáša: Očisťovania Panny Márie. Podľa novej liturgickej úpravy sviatkov sa tento sviatok zaradil medzi sviatky Pána. Kládie sa totiž väčší dôraz na druhú časť

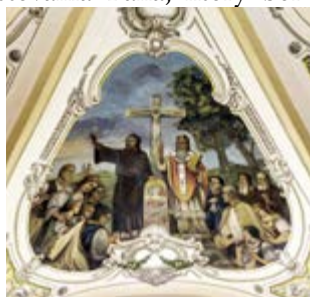
správy sv. Lukáša: na obetovanie Ježiša v chráme. Preto aj pomenovanie sviatku už nie je Očisťovanie Panny Márie, ale

Obetovanie Pána. Farnosti, v ktorých sú ich kostoly tiež zasvätené tomuto sviatku: Liptovské Revúce (Ružomerský deka-

nát), Slovenská Ves (Kežmarský dekanát). Kostol Obetovania Pána vo Vyšných Ružbachoch bol postavený v roku 1791 na mieste zrúteného kostola. Jednolodový barokový, neskôr klasicisticky upravený kostol, je najstaršou stavebnou pamiatkou v obci. Kostol je postavený z kamenného muriva, stropná konštrukcia je tvorená kamennými klenbami. Strešná konštrukcia je drevená, sedlová. Hlavný oltár bol zhotovený v roku 1931 v Tirolsku. Dovtedy bol na čelnej strane umiestnený obraz-olejomalba Obetovania Pána, ktorý bol vyhotovený v

Krakove v roku 1876. (teraz je umiestnený na pravej strane podporného piliera). Prvá výmalba vnútra kostola vrátane stropných a nástenných malieb sa realizovala v roku 1930. Dovtedy boli steny a stropy kostola v kombinácii bielo-hnedej farby. V

roku 2001 diecézny biskup Mons. Prof. ThDr. František Tondra zriadil obec Vyšné Ružbachy ako samostatnú farnosť.

V roku 2011 podal miestny správca farnosti Mgr. Jozef Barilla na Ministerstve kultúry projekt s názvom „Statické zabezpečenie rímskokatolíckeho kostola Očisťovania Panny Márie vo Vyšných Ružbachoch“, ten bol však zamietnutý. Projekt sa znova podal v novembri 2013. Snahou všetkých bolo, aby projekt prešiel, dodala sa potrebná projektová dokumentácia. Žiadosť sa elektronicky zaregistrovala, po splnení všetkých podmienok úplnosť bola podľa zákona posunutá gestorovi

programu, ďalej bola prijatá tajomníkom programu na preskúmanie. Dňa 30. apríla 2014 bolo farskému úradu doručené vyrozumienie, že žiadosť nepodporí z dôvodu nedostatku finančných zdrojov. Napriek všetkému sa dňa 28. apríla 2014 začala obnova kultúrnej pamiatky, financovaná zo zbierky veriacich a daru od Združenia bývalých urbaris-tov. Výmalbu realizoval p. Jozef Takáč so svojím tímom. Počas výmal-

by sa zistil kritický stavebno-technický stav klenby. Neriešenie stability klenby mohlo viesť k rozširovaniu trhliny klen-

by, čo by malo za následok vážne statické poruchy na celom strope kostola. Výmalba sa ukončila 28. augusta 2014. Sanáciou kostola sa plnohodnotne zachovali pamiatkové hodnoty.

Dňa 08. novembra 2014 sa v našej farnosti uskutočnila veľká udalosť - vysvätenie nášho kostola. Biskup spišskej rímskokatolíckej diecézy Mons. ThDr. Štefan Sečka, PhD. pomazal hlavný oltár svätou krizmou (olejom), potom pomazal steny kostola. K tejto veľkej udalosti priložil každý ruku k dielu - Erika Ochotnícka spolu s Brigitou Grigerekovou kostol krásne vyzdobili, spevácky zbor, pod vedením Danky Grechovej, nacvičil nové piesne, pán starosta predniesol podakovanie, mladší, ale aj starší si obliekli kroje. Sem tam vznikol chaos, ale predsa len mnohí z nás zažili sviacku kostola prvýkrát v živote.

Všetkým veľmi pekne ďakujem za ochotu spolupodieľať sa na skráslení tejto udalosti. Tento deň si budeme slávnostne pripomínať každý rok.

(MM)

Ako sme Vás presvedčili už v nejednom čísle nášho Zrodelka, vo Vysných Ružbachoch máme veľa zaujímavých a šikovných ľudí, o ktorých treba písať. Preto sme pre Vás do tohto vydania pripravili rozhovor s Klaudiou Pizovkovou, ktorá má vzhľadom k svojmu veku za sebou toho už dosť. Momentálne sa zobrieva v horúcej Indonézii, odkiaľ nám bola ochotná poskytnúť tento rozhovor.

Chcela by som aby si sa nám trochu predstavila. Kde študuješ? Čo patrí medzi tvoje hobby?

Mám 17 rokov a chodím na gymnázium v Martine. Aj keď táto škola patrí medzi najťažšie na Slovensku, stíham popri nej veľa aktivít. Každý deň po škole mám minimálne 2 krúžky, venujem sa hlavne športovým aktivitám. Napríklad atletike, volejbalu, bedmintonu, basketbalu, plávaniu, horolezectvu a tanečnej. Keďže každý šport potrebuje špeciálne tréningy, tak vrcholovo robím len volejbal a atletiku - beh na 800 a 1500 metrov. Ostatnými aktivitami si len vyplňam voľný čas.

Môžeš spomenúť aj nejaké svoje úspechy?

Behu sa venujem už od 4 rokov. Najprv to bol cezpoľný beh, kde môj najlepší úspech bolo 2. miesto na majstrovstvách Európy. Potom som začala chodiť do Kežmarku na atletiku, kde začala moja mala bežecká kariéra. Najskôr som behala 600 metrov, s touto disciplínou som bola majsterka kraja. O 4 roky neskôr som prešla na 800 metrov a niekedy som si zabehla aj 1500. Pred 3 rokmi som bola majsterka Slovenska v behu na 800 metrov. Na minimaratóne v Bratislave som získala 3. miesto a v Košiciach 2. miesto. V 15-tich som mala úraz na trati. Viac ako pol roka som nemohla behať. Keď som sa ako - tak dostala do tréningového kolobehu, prišlo ďalšie zranenie. Vtedy sa moja malá atletická kariéra skončila. Behávam ďalej, ale už iba rekreačne, alebo sa zúčastňujem malých pretekov.

Ako si sa dostala do Indonézie?

Po ukončení 1. ročníka na gymnázium som išla študovať do Indonézie, po tom, čo mi kamarát povedal o možnosti študovať v zahraničí. Dá sa tam dostať cez Rotary klub, avšak podmienkou je navštevovať školu v Martine. Rotary je vlastne výmenný program mládeže. Takže ja som teraz v Indonézii a keď sa vrátim, niekto zo zahraničia príde ku mne. Keď som sem chcela ísť, musela som najprv urobiť rôzne testy - jazykové aj všeobecne vedomostné. Bola to dlhá

príprava, no stála zato. Prihlásilo sa nás asi 150, no vybrali len 70. Na výber sme mali viac ako 20 krajín. Mňa najviac zaujala Indonézia, pretože je to úplne iná krajina, iná kultúra, ľudia,

príroda. Taktiež mám rada exotiku, teplo a more, takže Indonézia bola pre mňa ako stvorená. Proces prípravy a skúšok trval celý prvý ročník. Chodili sme na mítingy, kde nás testovali,

či sme zrelí študovať rok v zahraničí. Po úspešnom ukončení prvého ročníka som bola vybraná študentka, ktorá pôjde reprezentovať Slovensko do Indonézie. Tento program trvá viac ako 15 rokov na Slovensku, ale v Indonézii ešte nikto nebol. Takže som prvá študentka z Čiech a Slovenska, ktorú vyslali do tejto krajiny. Po prázdninách som vycestovala za dobrodružstvom.

Ako sa Ti tam páči? Skús porovnať rozdiely so Slovenskom.

Veľmi sa mi tu páči. Krajina je nádherná, aj keď miestami dosť špinavá. Samozrejmy rozdiel so Slovenskom je jazyk. Majú vlastný (Bahasa), ktorý sa musím učiť. Nie je ťažký, takže mi to ide rýchlo. Anglicky nevedia, čiže komunikácia medzi nami je zaujímavá. Hlavne zo začiatku, pretože som nevedela nič po indonézsky. Rozdiely sú ale vo všetkom. Je to moslimská krajina, takže aj mentalita ľudí je iná, príroda a jedlo takisto. Počasie je tu super,

pod 33°C tu ešte nebolo. Bývam v rodine, s ktorou sme si veľmi „sadli“. Máme veľký dom, a ako tu je zvykom, aj sluhov. Mesto je veľké ako Slovensko, takže všade sa prepravujem autami. Najčastejším prostriedkom na prepravu je motorka. Ulice sú nimi preplnené.

Prezraď nám najkurióznější zážitok, ktorý sa ti tam stal?

Na večeru sme mali mäso a ryžu. Ja som si automaticky zobrala vidličku a nôž a začala som jesť. Všetci na mňa divne pozerali. Zo začiatku som netušila, prečo. Potom som si všimla, že oni všetko jedia s lyžičkou a vidličkou (dokopy), aj polievku. Nožom vôbec nevedia jesť a ani to nikdy nevideli, len si s nim natierajú maslo. Tak som ich začala učiť jesť s nožom. Ďalší taký zážitok bol, keď sme išli do drahejšej reštaurácie a na stôl nám položili rôzne druhy jedál. Všetci si naložili na tanier a začali jesť rukami. Vôbec nepoužívali príbor. Ryža, omáčka, mäso, cestoviny, všetko sme jedli rukami. Nakoniec sme dostali malé mištičky s vodou. Bola som smädná, tak som ju vypila. Neskôr, keď znovu na mňa divne pozerali, som zistila, že tá miska je na umývanie rúk.

Čo ti napadne keď sa povie „Vianoce“?

Vianoce sú mojím najobľúbenejším sviatkom. Ako prvé mi pri tom slove napadne pohoda, rodina pohromade, spoločné varenie, veľa koláčov a hlavne Ružbašské sopkári. Aj keď každý rok je to o tom istom, najviac sa teším na nich. Vedia urobiť dobrú atmosféru a dokážu vyčariť úsmev každému. Bez nich by to už neboli pravé Vianoce. Určite mi budú chýbať tu v Indonézii a nielen oni, ale aj samotné Vianoce. Pretože tu sviatky ani nič podobné nemáme kvôli viere. No o to viac sa teším na ďalšie Vianoce plné radosti a pohody.

FUTBALOVÁ SEZÓNA

Jesenná časť futbalovej sezóny 2014/2015 VI. ligy.

Posledné štyri zápasy jesennej časti aktuálnej sezóny priniesli ružbašskému futbalu priaznivé výsledky. Túto bilanciu začala kontumačná výhra 3:0 proti Kyjovu, keď súper u nás nenasúpil na trávnik. Naši futbalisti takto oddýchnutí sa v Orlove nezľakli svojho súpera a ich hra im priniesla päť strelených gólov v podaní T. Sekelského (2 góly), J. Hebana, A. Martineka a D. Sonogu. V 12. kole sme doma privítali súpera z Plavča, ktorý na ihrisko nastúpil len s ôsmimi hráčmi. V tejto ťažkej pozícii si súper od nás odniesol desaťgólovú nádielku. Túto kanonádu začal T. Sekelský už v 9' zápasu. Do prestávky sa presadili ešte D. Lukčík a Marek Diňa, ktorý v 6' druhého polčasu zvýšil skóre už na 4:0. D. Zolnerčík sa nechal inšpirovať svojimi spoluhráčmi a tiež priložil ruku k dielu presným zásahom. T. Sekelský v 65' zopakoval svoj presný zásah a stav 6:0 už pre súpera nevesťil nič dobré. V 65' sa z pokutového kopu nemýlil J. Zolnerčík. Súper však siahol až na dno svojich síl, čo mu prinieslo jeden čestný zásah. D. Lukčík sa presadil pred brankárom súpera aj

po druhýkrát a D. Zolnerčík svojím druhým a tretím hetrikovým gólom v zápase upravil skóre na konečných 10:1. V poslednom kole jesennej časti naši futbalisti nestačili na pôde futbalistov Čirča a podľahli im 3:2. Za

našich skóroval J. Hajostek a T. Sekelský. Týmito výsledkami si naši futbalisti vylepšili svoju tabuľkovú pozíciu a za zimné obdobie budú zohrievať sied-

mu priečku tabuľky. V mene redakcie by som sa chcel poďakovať všetkým futbalistom za ich výkony, ktorými prispievajú k prezentácii nášho športu u nás doma, ale aj na športovej pôde u našich súperov. Veľká vďaka však patrí vedeniu nášho futbalu menovite: P. Šutorovi, V. Krupovi, V. Leščinskému, M. Zimovi, M. Sakáčovi za ich vynaložené úsilie, ktoré obetujú pre udržanie a rozvoj športu v našej obci.

Športové aktivity, ktorých sa môžu zúčastňovať všetci športu chtiví Ružbašania:

-každý piatok o 19:30 halový futbal

-každú sobotu o 18:00 florbal

v športovej hale Vyšné Ružbachy

(PM)

25.12.2014 Vianočná zábava v obci Kamienka, hrá skupina Junior

25. 12. 2014 KEĎ TÁ JASNÁ HVIEZDA... Mesto SL, LM, betlehem podľa scenára Petra Karpinského v podaní Divadla teatrálnej skratky zo Starej Lubovne, Rímskokatolíckej farnosti v Starej Lubovni.

26. 12. 2014 MEDIAL BANANA (riddim show) Rešt. GASTRO Medial Banana, Rebelution Soundsystem, v reštaurácii GASTRO na Družbe

26.12.2014 STOLNOTENISOVÝ TURNAJ o Pohár starostu obce Lacková o 13:00 kultúrny dom (zápisné 2 €)

27. 12. 2014 SÚHVEZDIE UMENIA – 13. ročník CVC Galéria Provinčný dom. Výstava potrvá do 30. 1. 2015

27.12.2014 VOLEJBALOVÝ TURNAJ MIX 2014 vo Vyšných Ružbachoch, organizuje Peter Konrády 0905307422, viac info: peterkonrady@gmail.com

27.12.2014 VIANOČNÁ ZÁBAVA o 20:00 dom kultúry Lacková

28. 12. 2014 ROZPRÁVKOVÁ NEDEĽA V DOME KULTÚRY Mesto Stará Lubovňa. Divadlo Cililing: O Gulčkovi Bombuľkovi (Vstupné: 2 €)

28. 12. 2014 Vianočný turnaj vo florbale v Starej Lubovni, viac info sa dozviete na sl.florbal@gmail.com

28. 12. 2014 Vianočný Streetball v Starej Lubovni, organizuje občianske združenie Naša Lubovňa, viac info patrik.bodo.sl@gmail

28.12.2014 STOLNOTENISOVÝ TURNAJ 2014 vo Vyšných Ružbachoch, Peter Šutor 0905 495 904

31. 12. 2014 DETSKÝ SILVESTER S OHŇOSTROJOM Mesto Stará Lubovňa v spolupráci s CVC. Pešia zóna pred MsÚ s hudbou, ohňostrojom a primátorskou kapustnicou

6. 1. 2015 TROJKRÁĽOVÁ GRÉCKOKATOLÍCKA LITURZIA V DREVENOM KÓSTOLÍKU SV. MICHALA ARCHANJELA v skanzene pod hradom Lubovňa.

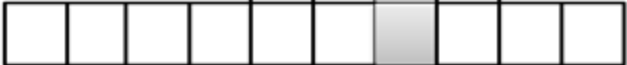

6. 1. 2015 ORGANOVÝ KONCERT RK farnosť v Starej Lubovni Rímskokatolícky kostol sv. Mikuláša

***napriek našej snahe nás starosta obce Vyšné Ružbachy (neodpovedal na zaslaný email) neinformoval o pripravovaných akciách obce Vyšné Ružbachy na nasledujúce obdobie.**

RUŽBAŠSKÁ TAJNIČKA

Pripravili sme pre Vás ďalšiu tajničku aby sme Vás trochu preverili z nášho nárečia. **V tajničke sa hľadá názov nevýlučnej súčasti Vyšných Ružbách.**

Vyplnený kupón, ktorý sa nachádza na spodnej časti tejto strany vhodte do ktorejkoľvek z urničiek, ktoré sa nachádzajú v obchodoch.

1.		bezrohá
2.		poldecák
3.		lopata na hnoj
4.		oškvarky
5.		strúhadlo
6.		zástera
7.		rýchlo
8.		pena
9.		dom

Hráte o víkendový poukaz v Terchovej !!!

Riešenie Tajničky z minulého čísla a VÝHERCOVIA

1. ježibaba - indžiBaba

2. závit - guInt

3. vrečko - kEšeň

4. drevená nádoba - geLetka

5. škaredý - brŤtky

6. stavebná parcela - funDus

7. žlab pre ošípané - zlObek

8. tlmočník - tloMak

RODINNÚ VSTUPENKU

na Oravský hrad VYHRÁVA

Magdaléna Gončárová

✂

Meno a priezvisko.....

.....

Kontakt.....

.....

Vylúštená tajnička.....

.....

✂

BIELY DOM

Autor: Katarína Chapuis (rod. Šutorová)

Vydáva:

Občianske združenie Ružbašský Prameň o.z., štvrťročne

IČO: 42380600

ISSN 1339-7362

Zodpovedný redaktor:

Mgr. Ivana Krutková

Redaktori:

Katarína Chapuis Šutorová

Anna Krutková

Mgr. Peter Martinek

Mgr. Marcela Martinková

Jazyková úprava:

Mgr. Mária Sekulová

Grafické spracovanie:

Ing. Dominik Grech

Noviny sú registrované na Ministerstve kultúry pod číslom **EV 4995/14.**

Expedícia novín je zabezpečená do všetkých domácností v obci Vyšné Ružbachy. Uzávierka tohto výtlačku: 15. december 2014.

Nepredajné!!!

V prípade, ak by ste nás chceli podporiť:

Vo všetkých potravinách sa nachádza urna, kde môžete vhadzovať finančné dary na náš rozvoj, alebo tiež vaše postrehy, pripomienky, nápady...

Kontakt:

Vyšné Ružbachy 169

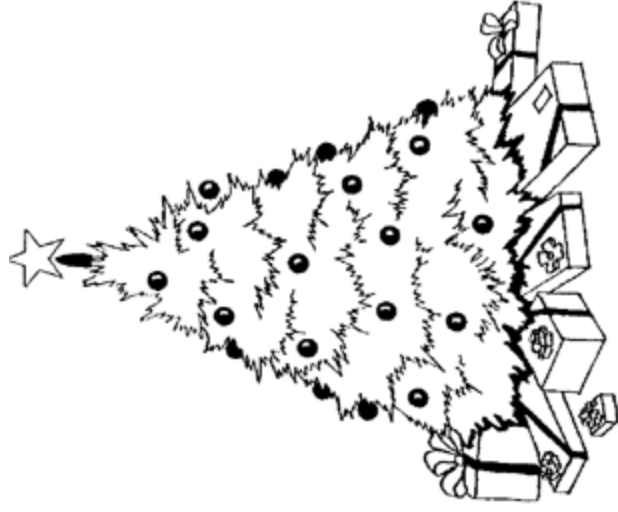
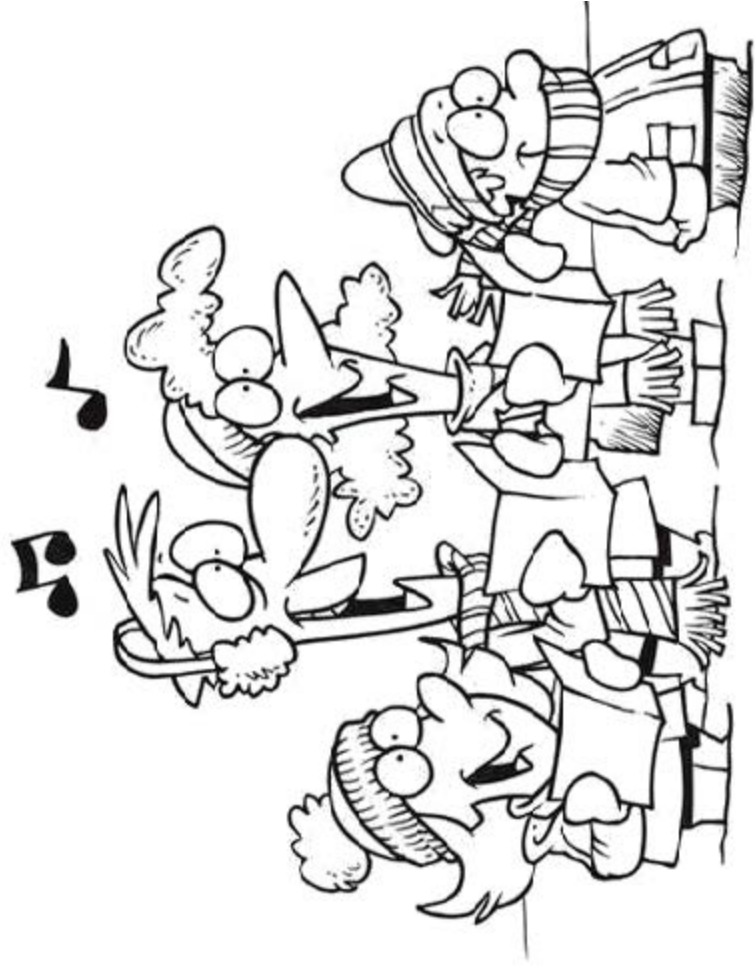
065 02 Vyšné Ružbachy

+421 915 179 971

ruzbasskypramen@gmail.com

info@ruzbasskypramen.sk

www.ruzbasskypramen.sk

Vianočná omaľovanka